

PERSPEKTİF

Dr. Can GURLESEL

Sanayi şirketlerinin performansı

Türkiye'nin hızlı ve sürdürülebilir bir büyüme sağlaması ile orta gelir tuzağından çıkışı için sanayileşmesini tamamlaması, bunun için de sanayinin ve sanayi şirketlerinin ortalamasının üzerinde performans göstermesi gerekiyor. **İSİ 500** büyük kuruluş çalışması bu konuda önemli bulgular içeriyor.

1. Ekonomik büyümenin altında performans

2015 yılında ekonomi yüzde 4, imalat sanayi yüzde 3,8 büyüdü. 2014 yılı hariç son dört yıldır imalat sanayinin ekonominin altında büyüdüğü görülüyor. 2014'ün aksine imalat sanayi büyümesi 2015 yılında tekrar ekonomik büyümenin altına kaldı. Türkiye, gelişmiş bir ülke olabilmek için sanayileşme faaliyetlerini sürdürüyor. 1998 yılına kadar da imalat sanayi Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içindeki payını kabul edilebilir seviyeler olan yüzde 23-24'lere kadar çıkarmayı başardı. Fakat bu yıldan itibaren imalat sanayinin milli gelir içindeki payı sürekli düştü ve 2009 yılından bu yana da yüzde 15'ler seviyesine gerileyerek burada durağanlaştı.

2. Üretimden satışları reel olarak artmamış

2015 yılında **İSİ 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 421,2 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 7 oranında artarak 450,5 milyar TL olarak gerçekleşti. 2015 yılında gerçekleşen enflasyon ve milli gelir deflatörü verileri karşılaştırıldığında üretimden satışlar reel olarak artmadı. Sanayi şirketlerinin en önemli büyüme unsuru olan satışlardaki sınırlanma sağlıklı değildir.

3. Esas faaliyetlerine ve faaliyet kârına daha çok odaklanmış

İlk 500 sanayi şirketinin esas faaliyetlerinden ekle ettiği kârın 2014 yılına göre ciddi bir şekilde arttı. 2014 yılında 30 milyar 457 milyon lira olan faaliyet kârı yüzde 44,9'luk bir artışla 44 milyar 144 milyon liraya çıkarıldı. Faaliyet kârının net satışlara oranı da son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,7'ye ulaştı. Sanayi şirketleri esas faaliyetlerine odaklanarak faaliyet kârlarını önemli ölçüde artırdı. Faaliyet kârlarındaki artışın bir diğer nedeni de dünyadaki deflasyonist ortam ile girdi maliyetlerinin düşmesi oldu.

4. Finansman giderlerinde önemli artış yaşandı

İlk 500 büyük sanayi şirketinin finansman giderleri 2015 yılında önemli ölçüde yükseldi. Sanayicilerin önemli ölçüde artırdığı faaliyet kârlarının büyük bir bölümünü finansman giderine gitti. Finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 75,1 arttı ve ilk 500 sanayi şirketi elde ettiği 44 milyar kârın 28 milyar lirasını, yani yüzde 63,4'ünü finansman gideri olarak kaybetti. 2015 yılında finansman giderlerindeki bu artışın esas nedeni döviz kurlarındaki artış ile yüksek döviz borçlarının yarattığı finansman maliyetleridir.

5. Borç/öz kaynak dengesi bozuluyor

İSİ 500 büyük sanayi kuruluşunun özkaynaklarının toplam varlıklar içindeki payı 2015'te de yüzde 39,9'a kadar indi. Toplam borçların toplam varlıklar içindeki payı ise 2015 yılında ise yüzde 60,1'e yükseldi. Kârlardaki yavaşlama, oluşturulan kârların finansman giderleriyle erimesi sonucu sınırlanan iç kaynak, özkaynakların payının azalmasına, buna karşın borçlanma ihtiyacının da artmasına yol açıyor. Bu durum 2015 yılında sanayi kuruluşlarının büyümelemlerini yine borçlanma ile ve görece olarak daha sağlıklı bir şekilde finanse etmiş olduklarını gösteriyor.

6. Kullanılan mali borçlar üretim kapasitesi (Duran varlık)

Dünya ortalamasında yüzde 66 olan duran varlıkların aktiflere oranı **İSİ 500**'de yüzde 46 ile 20 puan aşağıda bulunuyor. Dünyada özel sektörün kullandığı krediler daha çok yatırımlara, yani duran varlıklara giderken Türkiye'de ise alacak ve stok ağırlıklı işletme sermayesine gidiliyor. Bu da finansmanın kullanımını veya değerlendirilmesini noktasında da bir nitelik sorunu olduğunu ortaya koyuyor.

SON SÖZ

SANAYİ KURULUŞLARI İÇİN DAHA ETKİN VE FARKLI BİR FINANSMAN ORTAMINA İHTİYAÇ ARTIYOR.

Finansman sıkıntısı damga vurdu

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) her yıl açıkladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasının 2015 sonuçlarına göre, sanayiciler geçen yıl faaliyet kârını yüzde 45 artırmayı başarırken, kârının üçte ikisini finansman gideri olarak kaybetti. **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, sanayicinin finansman giderlerinin 2015'te yüzde 75 arttığını belirterek, "Böyle bir modelle artık sanayi çarklarının sağlıklı şekilde dönmesi kolay görünmüyor" diye konuştu.

İş dünyası büyümeden memnun

Beklentilerin üzerinde gerçekleşen ilk çeyrek büyüme sonuçlarını değerlendiren iş dünyası temsilcileri, yüzde 4.8'lik büyüme rakamını memnuniyetle karşıladıklarını ve geleceğe ümitle baktıklarını ifade ettiler.

İSTANBUL, AA

Beklentilerin üzerinde gerçekleşen yılın ilk çeyrek büyümesi, iş dünyasında da memnuniyetle karşılandı.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı İbrahim Çağlar, Türkiye ekonomisinin yılın ilk çeyreğinde beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 büyümeye ilişkin yaptığı açıklamada, inovatif fikrin özel sektörde, altyapının ise devlette olacağı bir katma değerli üretim atağı başlatmanın tam zamanı olduğunu belirterek, reel sektöre devlet ve özel sektörün birlikte el vereceği yeni bir yön bulmak zorunda olduğunu kaydetti.

Terör belasının tüm hızıyla devam ettiği, bölgesel sıkıntıların alabildiğine sürdüğü, petrol sorunun ihracat pazarlarımızı sıkıntıya soktuğu böyle bir dönemde bu rakam gerçek anlamda sevindiricidir." değerlendirmesinde bulundu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye ekonomisinin, özellikle sanayi sektöründen aldığı güçlü desteğin katkısıyla 2016'nın ilk çeyreğini takdir edilecek bir büyüme oranı ile kapattığını belirterek sanayi sektörünün yüzde 4,8'lik büyümenin 3'te 1'ini yaratma başarısını gösterdiğini, sanayi sektörünün son iki yıldan bu yana büyüme en yüksek katkısı sağladığını bildirdi.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, büyümenin Orta Vadeli Program kapsamında belirlenen yüzde 4,5 oranındaki yıl sonu beklentisini güçlendirdiğini ifade ederek, şunları bildirdi: "ABD, Çin ve Avro Bölgesinin başını çektiği küresel ekono-

miye en yüksek katkısı sağladığını bildirdi. Bahçivan, bunu üretim ekonomisine geçiş söylemine destek olacak çok önemli bir başlangıç olarak gördüklerini anlatarak, şunları kaydetti: "Özellikle nitelikli üretim ve büyümeye destek verecek, cari dengeye sürdürülebilir katkı sağlayacak, kaliteli ve kalıcı bir büyüme modeline geçiş fırsatı doğmuştur."

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Ömer Cihad Vardan, yurt içi ve yurt dışında yaşanan bütün olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin 2015'in son çeyreğinde olduğu gibi 2016'nın ilk çeyreğinde de tempolu büyümesine devam etmesini memnuniyetle karşıladıklarını aktararak, "Beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 gibi yüksek bir oranda gerçekleşen ilk çeyrek büyümesi, iş dünyamıza ileriye dönük olarak ümit veriyor. Bu büyüme aynı zamanda geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat daha fazla. Ortaya çıkan sonuç, ateş çemberindeki coğrafyada tam bir başarı hikayesidir." yorumunu yaptı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye ekonomisinin, özellikle sanayi sektöründen aldığı güçlü desteğin katkısıyla 2016'nın ilk çeyreğini takdir edilecek bir büyüme oranı ile kapattığını belirterek sanayi sektörünün yüzde 4,8'lik büyümenin 3'te 1'ini yaratma başarısını gösterdiğini, sanayi sektörünün son iki yıldan bu yana büyüme en yüksek katkısı sağladığını bildirdi.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, büyümenin Orta Vadeli Program kapsamında belirlenen yüzde 4,5 oranındaki yıl sonu beklentisini güçlendirdiğini ifade ederek, şunları bildirdi: "ABD, Çin ve Avro Bölgesinin başını çektiği küresel ekono-

miye en yüksek katkısı sağladığını bildirdi. Bahçivan, bunu üretim ekonomisine geçiş söylemine destek olacak çok önemli bir başlangıç olarak gördüklerini anlatarak, şunları kaydetti: "Özellikle nitelikli üretim ve büyümeye destek verecek, cari dengeye sürdürülebilir katkı sağlayacak, kaliteli ve kalıcı bir büyüme modeline geçiş fırsatı doğmuştur."

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Ömer Cihad Vardan, yurt içi ve yurt dışında yaşanan bütün olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin 2015'in son çeyreğinde olduğu gibi 2016'nın ilk çeyreğinde de tempolu büyümesine devam etmesini memnuniyetle karşıladıklarını aktararak, "Beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 gibi yüksek bir oranda gerçekleşen ilk çeyrek büyümesi, iş dünyamıza ileriye dönük olarak ümit veriyor. Bu büyüme aynı zamanda geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat daha fazla. Ortaya çıkan sonuç, ateş çemberindeki coğrafyada tam bir başarı hikayesidir." yorumunu yaptı.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, büyümenin Orta Vadeli Program kapsamında belirlenen yüzde 4,5 oranındaki yıl sonu beklentisini güçlendirdiğini ifade ederek, şunları bildirdi: "ABD, Çin ve Avro Bölgesinin başını çektiği küresel ekono-

miye en yüksek katkısı sağladığını bildirdi. Bahçivan, bunu üretim ekonomisine geçiş söylemine destek olacak çok önemli bir başlangıç olarak gördüklerini anlatarak, şunları kaydetti: "Özellikle nitelikli üretim ve büyümeye destek verecek, cari dengeye sürdürülebilir katkı sağlayacak, kaliteli ve kalıcı bir büyüme modeline geçiş fırsatı doğmuştur."

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Ömer Cihad Vardan, yurt içi ve yurt dışında yaşanan bütün olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin 2015'in son çeyreğinde olduğu gibi 2016'nın ilk çeyreğinde de tempolu büyümesine devam etmesini memnuniyetle karşıladıklarını aktararak, "Beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 gibi yüksek bir oranda gerçekleşen ilk çeyrek büyümesi, iş dünyamıza ileriye dönük olarak ümit veriyor. Bu büyüme aynı zamanda geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat daha fazla. Ortaya çıkan sonuç, ateş çemberindeki coğrafyada tam bir başarı hikayesidir." yorumunu yaptı.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, büyümenin Orta Vadeli Program kapsamında belirlenen yüzde 4,5 oranındaki yıl sonu beklentisini güçlendirdiğini ifade ederek, şunları bildirdi: "ABD, Çin ve Avro Bölgesinin başını çektiği küresel ekono-

miye en yüksek katkısı sağladığını bildirdi. Bahçivan, bunu üretim ekonomisine geçiş söylemine destek olacak çok önemli bir başlangıç olarak gördüklerini anlatarak, şunları kaydetti: "Özellikle nitelikli üretim ve büyümeye destek verecek, cari dengeye sürdürülebilir katkı sağlayacak, kaliteli ve kalıcı bir büyüme modeline geçiş fırsatı doğmuştur."

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Ömer Cihad Vardan, yurt içi ve yurt dışında yaşanan bütün olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin 2015'in son çeyreğinde olduğu gibi 2016'nın ilk çeyreğinde de tempolu büyümesine devam etmesini memnuniyetle karşıladıklarını aktararak, "Beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 gibi yüksek bir oranda gerçekleşen ilk çeyrek büyümesi, iş dünyamıza ileriye dönük olarak ümit veriyor. Bu büyüme aynı zamanda geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat daha fazla. Ortaya çıkan sonuç, ateş çemberindeki coğrafyada tam bir başarı hikayesidir." yorumunu yaptı.

nomide gözlenen durgunluğun yanı sıra bölgemizde jeopolitik bağlamda artan gerilimlere rağmen, Türkiye ekonomisinde yakalanan bu trendi önemsiyoruz. İş aleminin temsilcileri olarak bizlerin de Türkiye ekonomisine olan inancımız sürmektedir. Sanayi üretiminin bu dönemde büyüme rakamlarına olumlu yansıdığını görüyoruz. Bu tablo bize iç talebin 2016'da büyümenin lokomotifini olacağını gösteriyor."

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle de büyümenin beklentilerin üzerinde geldiğini ama potansiyelin de biraz altında olduğunu aktardı. Büyümenin yaşanan tüm sosyal ve ekonomik olumsuzluklara rağmen yüzde 4,8 olarak gerçekleşmesinin ümit verici olduğunu ifade eden Gülle, "Ayrıca, sanayi üretim endeksinden ve diğer öncü göstergelerden ikinci çeyreğe yönelik gelen olumsuz sinyalleri düşündüğümüzde büyümenin beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi daha da önemli hale gelmektedir." şeklinde açıklama yaptı.

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle de büyümenin beklentilerin üzerinde geldiğini ama potansiyelin de biraz altında olduğunu aktardı. Büyümenin yaşanan tüm sosyal ve ekonomik olumsuzluklara rağmen yüzde 4,8 olarak gerçekleşmesinin ümit verici olduğunu ifade eden Gülle, "Ayrıca, sanayi üretim endeksinden ve diğer öncü göstergelerden ikinci çeyreğe yönelik gelen olumsuz sinyalleri düşündüğümüzde büyümenin beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi daha da önemli hale gelmektedir." şeklinde açıklama yaptı.

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle de büyümenin beklentilerin üzerinde geldiğini ama potansiyelin de biraz altında olduğunu aktardı. Büyümenin yaşanan tüm sosyal ve ekonomik olumsuzluklara rağmen yüzde 4,8 olarak gerçekleşmesinin ümit verici olduğunu ifade eden Gülle, "Ayrıca, sanayi üretim endeksinden ve diğer öncü göstergelerden ikinci çeyreğe yönelik gelen olumsuz sinyalleri düşündüğümüzde büyümenin beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi daha da önemli hale gelmektedir." şeklinde açıklama yaptı.

İstanbul'da nüfusun yüzde 36.7'si sanayide çalışıyor

İŞKUR Genel Müdürü Özkan, "Tüm dünyada bugün 197 milyon işsiz bulunuyor. Türkiye'deki işsizlik oranı en son TÜİK rakamlarına göre, 10,9 seviyesinde olup, ülkemizdeki işsizlik oranının bir çok Avrupa ülkesinden iyi durumda olduğunu söyleyebiliriz" dedi. ■ **Haber 4'te**

İstanbul'da nüfusun yüzde 36.7'si sanayide çalışıyor

İSKİF'2016 Fuarının açılışında konuşan İŞKUR Genel Müdürü Özkan, "İşsizliği yüzde 5'lere çekmek için hep birlikte çalışmak zorundayız" derken **ISO Başkanı** Bahçivan, "Sanayi istihdamında Kasım 2015'ten bu yana 90 bin kişilik düşüş yaşandı" dedi.

İSTANBUL,AA

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Genel Müdürü Mehmet Ali Özkan, "Tüm dünyada bugün 197 milyon işsiz bulunuyor. Avro Bölgesi kapsamında işsizlik oranı 10,2 fakat bazı Avro Bölgesi ülkelerinde bu rakam yüzde 25'lere kadar çıkmakta. Türkiye'deki işsizlik oranı en son TÜİK rakamlarına göre, 10,9 seviyesinde olup, ülkemizdeki işsizlik oranının bir çok Avrupa ülkesinden iyi durumda olduğunu söyleyebiliriz" dedi. İSKİF'2016 İstanbul Kariyer ve İstihdam Fuarının açılışında konuşan İŞKUR Genel Müdürü Mehmet Ali Özkan, fuarın temel sebebini "işsizliğe çare olmak" olarak açıklayarak, bunun için de tarafların birlikte çalışması, herkesin taşın altına elini koyması gerektiğini söyledi. İşsizliğin sadece Türkiye'nin değil tüm dünyanın ortak sorununu olduğunu, küresel ölçekte yaşanan krizlerle birlikte en gelişmiş ülkelerde dahi işsizliğin milyonlarca kişiye ulaştığını söyleyen Özkan, şunları kaydetti:

"Tüm dünyada bugün 197 milyon işsiz bulunuyor. Avro Bölgesi kapsamında maalesef işsizlik oranı 10,2 olarak gerçekleşmekte fakat bazı Avro Bölgesi ülkelerinde bu rakam yüzde 25'lere kadar çıkmakta. Türkiye'deki işsizlik oranı en son TÜİK rakamlarına göre, 10,9 seviyesinde olup, ülkemizdeki işsizlik oranının bir çok Avrupa ülkesinden iyi durumda olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu kafi değil. İŞKUR olarak Bakanımızın bize verdiği talimatlar doğrultusunda, işsizliği daha aşağı çekmek ve istihdam politikalarına yeni politikalar katmak için elimizden gelen gayreti göstermekteyiz. İşsizliği çözmek, daha aşağılara çekebilecek

Erkesim: İşsizlikten çok mesleksizlik probleminden bahsedilmeli

İTO Başkan Vekili Hasan Erkesim, "Biz ülke olarak nitelikli işçi ile ona uygun olan işi bir araya getirmekte sıkıntı çektiklerini belirterek şöyle konuştu:

"Bugün Türkiye'de işsizlik var diyoruz, iş arayan insanlar var ama bir yandan da işverenler olarak işçi bulamaktan şikayet ediyoruz. Burada bir yanlışlık var. Türkiye'de işsizlikten çok mesleksizlik probleminden bahsedilmeli gerekiyor. temel sorunun mesleksizlik. İSKUR'un yaptığı anketler de bu sonucu ortaya koyuyor. Araştırma sonuçlarına göre İstanbul'da iş yerlerinin yüzde 15'inde açık iş olduğu, yani aradığı elemanı bulamadığı, yüzde 25'inin eleman temininde güçlük çektiği, yani elindeki elemanın gitmesi durumunda sıkıntı yaşayacağı, tespit edilmiştir. İşverenlerin eleman temininde güçlük çekme nedenleri incelendiğinde, iş yerlerinin yüzde 67'si yeterli beceri ve nitelikle

sahip eleman bulunamamasını, yüzde 54'ü tecrübeli eleman bulunamamasını, yüzde 42'si aranan meslekte eleman bulunamamasını belirtmişlerdir. Biz caresiz değiliz. Pek çok ülkeye nasip olmayan, genç, dinamik, enerjik nüfusumuz, büyüyen bir ekonomimiz var. Yeter ki her kesimden kurumlar, is adamları, çalışan temsilcileri olarak uyum içinde ola-

lim." İSKUR İstanbul İl Müdürü Muammer Coskun, bu yıl "Gec kalmayın zaman geçiyor" sloganıyla besinsci düzenlenen fuarın önemine işaret ederek, işsizliğin tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sorun derece önemli ve çözüm üretmesi gereken, ekonomik ve sosyal bir sorun olduğunu söyledi. Bireylerin topluma girmesi ve sosyal yasalarını güçlendirilmesi için, istihdam imkanlarının artırılması ve işsizliğin azaltılması gerektiğine işaret eden Sahin, şunları kaydetti:

"Ülke olarak genç, dinamik ve her geçen gün eğitim seviyesi yükselen iş gücüne sahibiz ancak iş gücümüzün yüzde 35'i 15-29 yaş aralığında olmasına rağmen eğitim-istihdam ilişkisinin kurulamaması nedeniyle işsizlik oranımız yüzde 11'er seviyesinde seyretmektedir.

Diğer tarafta ise işverenlerimiz aradığı meslekte eleman bulamaktan şikayet ediyor. Her yıl İSKUR olarak yaptığımız anketlerde işverenlerimize, "Aradığınız meslekte yetmiş eleman bulabiliyor musunuz?" diye sordüğümüzde, yüzde 70'i bulamadığını söylüyor. Ülkelerin gelişmişlik ve kalkınmışlık düzeyleri belirlenirken, kişi başına düşen milli gelirin yanındaki en önemli göstergeler olarak, sahip olduğu eğitimi ve nitelikli insan gücü ön plana çıkıyor." Ülkeler için eğitimi ve nitelikli iş gücüne sahip olmanın avantajlarından bahseden ve

bugün işletmelerin ve iş gücünün önündeki en büyük engel nitelikli iş gücü eksikliği olduğunu dile getiren Sahin, işverenlere aradığı elemanı temin etmek, iş bulmakta zorlanan kişilerin iş bulmasını hızlandırmak için 2012 yılı nisan ayından itibaren İSKUR olarak Türkiye genelinde 3 bin 800 İstanbul'da 665 iş ve meslek danışmanının görev yaptığını anlattı. Sahin, fuara her sektörden, kendi sektörlerinde önde gelen 200'ü aşkın seçkin firmanın katıldığını bildirerek, "Amacımız, iş ve eleman arayanları aynı platformda buluşturup, yakalayamadıkları birbir görüşme fırsatını yaratıp, kendilerini ifade etmelerini sağlamak. Çalışma hayatında başarılı olmak için, rehberlik ve danışmanlık hizmeti vermek önemli. Fuarla hükümetimizin 2023 hedefleri doğrultusunda işsizliğe çözüm üretmek, istihdama katkı sağlamak istiyoruz." diye konuştu.

bizler için çok önemli ve 2023 hedefleri doğrultusunda işsizliği yüzde 5'lere çekmek için hep birlikte çalışmak zorundayız. Tüm tarafların birbiriyle destek ve iş birliği içinde çalışması gerekiyor." **ISO Başkanı Erdal Bahçivan** da ISO olarak fuara verdikleri destekten mutluluk duyduklarını belirterek şunları söyledi: "İSO, nitelikli istihdam konusunu sanayimizin en öncelikli ihtiyaçlarından birisi olarak görüyoruz. Yıllardan beri süregelen bu sorun karşısında, son yıllarda yoğun çabalar sergilenmekle birlikte maalesef arzu ettiğimiz noktaya gelmiş değiliz," dedi.

"Artık yapısal bir soruna dönüşen nitelikli istihdam sorunu, hiç kimsenin ve hiçbir kurumun tekil çabasıyla aşılabilecek bir sorun değildir. Bu noktada, çözüm ara-

yan bütün paydaşların bir araya gelip ele vererek, bir sinerji eşliğinde sorunu ele alması gerekiyor. İSKİF 2016, konunun tüm paydaşlarını bir araya getirirken gençlerle işverenlerin buluşması için çok özel bir fırsat sunuyor. Dünyadaki örnekleri de göz önünde bulundurarak, eğitimle istihdam arasındaki mesafeleri kısaltmamız, yeni köprüler kurmamız gerekiyor. Bu çerçevede eğitimin her aşamasında, iş hayatının ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak bir yaklaşımın geliştirilmesi, üzerinde özellikle durmamız gereken bir noktadır.

Dünyada çalışma şekilleri hızla değişiyor. Uzaktan çalışma gibi esnek çalışma modelleri başta olmak üzere yeni modeller devreye giriyor. Çalışma anlayışı ve iş bulma şekillerinde de inovatif bir yak-

laşma ihtiyaç var, bu fuar vesilesiyle bu ihtiyaca da bir cevap verileceğine inanıyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın yeni çalışma şekilleri konusunda yoğun bir gayret içinde olması ve esnek çalışma imkanı getiren 6715 sayılı kanunun geçtiğimiz ay Mecliste kabul edilerek yürürlüğe girmesi memnuniyet vericidir. Günümüzde sanayicilik ruhunu gençlerimize ne kadar kazandırabiliyoruz? Ne yazık ki sanayicilik, gençlerin kariyer tercihleri içinde kamu ve hizmet sektörlerinin gerisinde kalıyor." ifadelerini kullanan Bahçivan, konuşmasını şöyle tamamladı: "Rakamlar, bu eğilimin devam ettiğini en açık şekilde ortaya koyuyor: Acı bir gerçeği vurgulayacak olursam; sanayi istihdamında Kasım 2015'ten bu yana 90 bin ki-

şilik bir düşüş yaşanmıştır. Türkiye'nin istihdam haritasına bakıldığında, her dört işsizden birinin beyaz yakalı olduğunu görüyoruz. Mevcut durumda İstanbul'da nüfusun sadece yüzde 36,7'si sanayi sektöründe çalışıyor. Eleman alımlarında neden zorlandıkları sorulduğunda, işverenlerin yüzde 67'si gerekçe olarak mesleki nitelik ve beceri eksikliğini belirtiyor. Bu koşullar altında, sanayicilik kültürünü oluşturanlar bile işlerini torunlarına bırakma endişesi yaşıyor. Oysa Türkiye'nin tüke-timden değil üretimden itibar kazanan bir topluma dönüşmeye ihtiyacı var. Bu dönüşümün yolu, genç kuşakları sanayi ile yeniden barıştırmak ve sanayiyi nitelikli bir istihdam kalitesine ulaştırmaktan geçiyor."

ISO 500 büyük sanayi kuruluşu araştırmasının söyledikleri

Istanbul Sanayi Odası'nınca her yıl olduğu üzere bu yıl da 500 büyük sanayi kuruluşu araştırma sonuçları yayınlandı. Buna göre Türkiye ekonomisindeki genel gidişat ve trend üzerine yorum ve

Osman
ARIOĞLU

değerlendirme yapmak daha bir ayağı yere basar hale geldi.

Dövizle borçluluk artıyor
Türkiye ekonomisinin lokomotifi diyebileceğimiz 500 büyük sanayi kuruluşu araştırmasının söylediği en temel göstergeler sanayi kuruluşlarımızda özellikle kısa vadeli borçluluk oranı ve döviz cinsinden borçluluk oranlarının artmaya devam ettiğidir. Bunun doğal sonucu da, faiz ve kur farkından kaynaklanan giderlerin önemli ölçüde artmış olmasıdır. Elbette kur farkından kaynaklanan giderlerin 2015 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık ikiye katlamasındaki temel neden anılan yıldaki döviz kuru artışının bir önceki yıla göre daha fazla olmasından da kaynaklanıyor. Bir önceki yılda kur farkı ve faiz giderleri neredeyse başa baş seviyesinde iken, 2015 yılında kur farkı gideri faiz giderinin yaklaşık iki katına ulaştı. ABD ve AB ülkelerinde negatif faizlerin olduğu bir dönemde konjonktürel nedenlerle yeterince düşmeyen faiz oranlarına rağmen, yine aynı etkilerle kurdaki artış yükselişin bu sonuçta önemli etkisi olduğu açık. Sanayi kuruluşlarımızın bu borçluluk yapısının kur artışına daha çok duyarlı olduğunu da açık bir göstergesi.

İhracat geriliyor
2015 yılı 500 büyük sanayi kuruluşu ihracatındaki gerilemenin Türkiye ihracatındaki gerilemeden daha yüksek olduğunu gösteriyor. 2015 yılında Türkiye ihracatı yüzde 12 gerilemişken 500 büyük sanayi kuruluşu ihracatındaki gerileme yüzde 12,9 oldu. Firma başına ortalama ihracat rakamı 2014 yılında 126,6 milyon dolar iken bu yıl 122,7 milyon dolara geriledi. Elbette ihracatta dolar cinsinden azalışta Euro dolar paritesinin de önemli bir etkisi oldu. Ancak ihracattaki 2016 yılı 5 aylık gelişmelere baktığımızda bu yıl da daralmanın az da olsa devam ettiğini görüyoruz. Bunda elbette dünya ticaretindeki daralmanın etkisi olduğunu unutmamak gerekir.

Öz kaynak artış hızı yavaş
Geçen yıla göre öz kaynak ortalaması 360 milyon TL den 388 milyon TL'ye yükseldi. Üstelik geçen yıl yürürlüğe konulan nakdi sermaye teşviğine rağmen 500 büyük sanayi kuruluşunun öz kaynak artışında önemli bir ilerleme olmadığını gözlemliyoruz.

Satış ve kârlılık artışı tatminkar değil
Net satış rakamlarına bakıldığında ortalama 910 milyon TL den 945 milyon TL'ye yükseldi. Üretimden satış rakamları nispeten daha iyi gelişme göstermiş olup, ortalama 766 milyon TL den 842 milyon TL'ye yükseldi. Aslında satış rakamlarındaki bu ortalama artışta kur artışının önemli etkisi olduğunu gözden uzak tutmamak gerekir.

Bu firmaların 2014 yılında 100 milyon TL olan ortalama EBITDA kârlılığı 2015 yılında sadece 1 milyon TL arttı. Buna karşılık dönem kârlılığında daha olumlu bir durumla ortalama artış 10 milyon TL oldu.

İstihdam artışı yetersiz
ISO 500 büyük sanayi kuruluşunun 2015 yılı ortalama çalışan sayısında da 50 kişilik yaklaşık yüzde 4'lük bir artış söz konusu. Bu da büyüme paralelinde olmakla beraber istihdam oranına olumlu katkı sağlayacak düzeyde değil.

Sonuç olarak 500 büyük sanayi kuruluşu rakamlarına bakıldığında çok olumlu gelişmeler olduğunu söylemek kolay olmayacaktır. Üstelik ihracatımızın içinde yüksek ve teknoloji ürünleri payındaki artışın halen yüzde 3-4 aralığında kaldığını dikkate aldığımızda sanayimizdeki iyileşme ve lokomotiflik sürecinin yavaş ilerlediğini, beklenen olumlu ayrışmanın gözlenemediğini, genelden çok da farklı bir manzaranın olmadığını söyleyebiliriz.

Sanayi şirketlerinin performansı

Türkiye'nin hızlı ve sürdürülebilir bir büyüme sağlaması ile orta gelir tuzağından çıkışı için sanayileşmesini tamamlaması, bunun için de sanayinin ve sanayi şirketlerinin ortalamasının üzerinde performans göstermesi gerekiyor. **İSİ 500** büyük kuruluş çalışması bu konuda önemli bulgular içeriyor.

1. Ekonomik büyümenin altında performans

2015 yılında ekonomi yüzde 4, imalat sanayi yüzde 3,8 büyüdü. 2014 yılı hariç son dört yıldır imalat sanayinin ekonominin altında büyüdüğü görülüyor. 2014'ün aksine imalat sanayi büyümesi 2015 yılında tekrar ekonomik büyümenin altına kaldı. Türkiye, gelişmiş bir ülke olabilmek için sanayileşme faaliyetlerini sürdürüyor. 1998 yılına kadar da imalat sanayi Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içindeki payını kabul edilebilir seviyeler olan yüzde 23-24'lere kadar çıkarmayı başardı. Fakat bu yıldan itibaren imalat sanayinin milli gelir içindeki payı sürekli düştü ve 2009 yılından bu yana da yüzde 15'ler seviyesine gerileyerek burada durağanlaştı.

2. Üretimden satışları reel olarak artmamış

2015 yılında **İSİ 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 421,2 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 7 oranında artarak 450,5 milyar TL olarak gerçekleşti. 2015 yılında gerçekleşen enflasyon ve milli gelir deflatörü verileri karşılaştırıldığında üretimden satışlar reel olarak artmadı. Sanayi şirketlerinin en önemli büyüme unsuru olan satışlardaki sınırlanma sağlıklı değildir.

3. Esas faaliyetlerine ve faaliyet kârına daha çok odaklanmış

İlk 500 sanayi şirketinin esas faaliyetlerinden ekle ettiği kârın 2014 yılına göre ciddi bir şekilde arttı. 2014 yılında 30 milyar 457 milyon lira olan faaliyet kârı yüzde 44,9'luk bir artışla 44 milyar 144 milyon liraya çıkarıldı. Faaliyet kârının net satışlara oranı da son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,7'ye ulaştı. Sanayi şirketleri esas faaliyetlerine odaklanarak faaliyet kârlarını önemli ölçüde artırdı. Faaliyet kârlarındaki artışın bir diğer nedeni de dünyadaki deflasyonist ortam ile girdi maliyetlerinin düşmesi oldu.

4. Finansman giderlerinde önemli artış yaşandı

İlk 500 büyük sanayi şirketinin finansman giderleri 2015 yılında önemli ölçüde yükseldi. Sanayicilerin önemli ölçüde artırdığı faaliyet kârlarının büyük bir bölümünü finansman giderleriyle gitti. Finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 75,1 arttı ve ilk 500 sanayi şirketi elde ettiği 44 milyar kârın 28 milyar lirasını, yani yüzde 63,4'ünü finansman gideri olarak kaybetti. 2015 yılında finansman giderlerindeki bu artışın esas nedeni döviz kurlarındaki artış ile yüksek döviz borçlarının yarattığı finansman maliyetleridir.

5. Borç/öz kaynak dengesi bozuluyor

İSİ 500 büyük sanayi kuruluşunun özkaynaklarının toplam varlıklar içindeki payı 2015'te de yüzde 39,9'a kadar indi. Toplam borçların toplam varlıklar içindeki payı ise 2015 yılında ise yüzde 60,1'e yükseldi. Kârlardaki yavaşlama, oluşturulan kârların finansman giderleriyle erimesi sonucu sınırlanan iç kaynak, özkaynakların payının azalmasına, buna karşın borçlanma ihtiyacının da artmasına yol açıyor. Bu durum 2015 yılında sanayi kuruluşlarının büyümelemlerini yine borçlanma ile ve görece olarak daha sağlıklı bir şekilde finanse etmiş olduklarını gösteriyor.

6. Kullanılan mali borçlar üretim kapasitesi (Duran varlık)

Dünya ortalamasında yüzde 66 olan duran varlıkların aktiflere oranı **İSİ 500**'de yüzde 46 ile 20 puan aşağıda bulunuyor. Dünyada özel sektörün kullandığı krediler daha çok yatırımlara, yani duran varlıklara giderken Türkiye'de ise alacak ve stok ağırlıklı işletme sermayesine gidiliyor. Bu da finansmanın kullanımını veya değerlendirilmesini noktasında da bir nitelik sorunu olduğunu ortaya koyuyor.

SON SÖZ SANAYİ KURULUŞLARI İÇİN DAHA ETKİN VE FARKLI BİR FINANSMAN ORTAMINA İHTİYAÇ ARTIYOR.

TÜRKİYE ABD İLE GÜNEY KORE'DEN FAZLA BÜYÜDÜ

Türkiye TÜİK'in açıkladığı ilk 3 ayda yüzde 4,8 büyüme rakamıyla dünya beşincisi, Avrupa birincisi oldu. Türkiye, büyüme performansı ile Fransa, Almanya, ABD ve Güney Kore gibi ekonomileri geride bıraktı

20 16 yılının ocak-Mart döneminde 28 üyeli AB üyeleri ortalama yüzde 1,8 büyürken, Büyümede Gelirini arttıran başı çeken üyeler yüzde 4,2 ile İsveç ve Romanya, yüzde 3,7 ile İspanya, yüzde 3 ile Çek Cumhuriyeti yüzde 2 ile İngiltere oldu. Fransa yüzde 1,4, Almanya yüzde 1,6, ABD yüzde 2, Güney Kore yüzde 2,8 oranında büyüdü.

İş dünyasından Türkiye'nin büyüme rakamına genelde olumlu tepkiler gelirken, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin 2016'nın ilk 3 ayını takdir edilecek bir büyüme oranı ile tamamladığını belirtti. Bahçivan, "Sanayi sektörümüz yüzde 5,6'lık büyümesi ile yüzde 4,8'lik büyümenin üçte birini yaratma başarı-

sı göstermiştir." dedi.

Türkiye ekonomisinin 2016 yılının birinci çeyreğinde yüzde 4,8 büyüdüğünü ifade eden Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Orta Vadeli Program'da 2016 sonu öngörüsü olarak yer alan yüzde 4,5'in üzerinde olan bu oranın, ülkenin son 14 yıldır geçirmekte olduğu dönüşümün ne kadar sağlam bir ekonomik temele sahip olduğuna işaret ettiğini kaydetti.

'TÜRKİYE BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR'

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Ömer Cihad Vardan, Beklentilerin üzerinde yüzde 4,8 gibi yüksek bir oranda gerçekleşen ilk çeyrek büyümesi, iş dünyamıza ileriye dönük olarak ümit veriyor. Bu

büyüme aynı zamanda geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat daha fazla. Ortaya çıkan sonuç, ateş çemberindeki coğrafyada tam bir başarı hikâyesidir." yorumunu yaptı. Müstakil Sanayici ve İşadamları Demeği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, büyümenin Orta Vadeli Program kapsamında belirlenen yüzde 4,5 oranındaki yılsonu beklentisini güçlendirdiğini ifade etti.

"BÜYÜME POTANSİYELİMİZİN ALTINDA"

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (ITHİB) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gülle de büyümenin beklentilerin üzerinde geldiğini ama potansiyelin de biraz altında olduğunu aktardı.

PARA | HABER

“Yeni bir hikaye arıyorlar”

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, sanayinin milli gelirdeki payı 2015'te artmadı. Borçluluk ve karlılık artarken ihracat azaldı. Krediler ise yatırıma değil işletme sermayesine gitti...

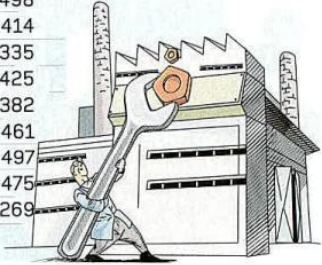
ERKAN KIZILOCAK /

erkan.kizilocak@paradergi.com.tr

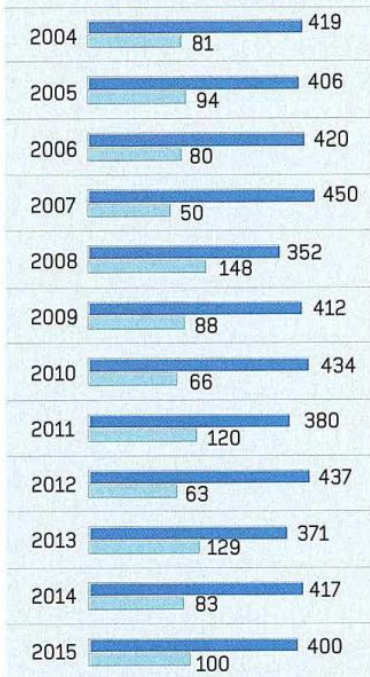
İlk 500'de en fazla yükselenler

Kuruluşlar	2015	2014
Cengiz Enerji	165	488
Beşiktaş Gemi İnşa A.Ş	190	498
Beşler Makarna	140	414
İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayi A.Ş	175	335
Kadooğlu Yağ San. Ve Tic. A.Ş	270	425
Arbel Bakliyat	243	382
Erciyas Çelik Boru	328	461
Yataş	370	497
Gürsoy Tarım. Ür. Gıda San. Tic. A.Ş	355	475
Cargill Tarım ve Gıda San.	155	269

Kaynak: ISO 500 BSK-2015

Kar eden azaldı, zarar eden arttı

■ Kâr (adet)
■ Zarar (adet)

Kaynak: ISO 500 BSK-2015

İSTANBUL Sanayi Odası

(ISO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu -2015 araştırmasını geçen hafta açıkladı. Araştırmayı açıklayan ISO Başkanı Erdal Bahçivan tüm verilerin ekonomide yeni bir büyüme hikayesi gerektiğini ortaya çıkardığını söyledi. Bahçivan'a göre, Türkiye ekonomisinin lokomotifine nitelikli üretimi koymalı. Bahçivan'a göre, yeni hikayenin çok verimli Ar-Ge çalışmalarıyla desteklenen, yüksek teknolojik ürünlere, tasarıma ve markalaşmaya yönelik olması gerekiyor. Çünkü orta gelir tuzağına yakalanmadan yüksek gelirli ülkeler arasına katılan ülkelerin deneyimleri imalat sanayinin kalkınma sürecindeki merkezi rolünü gösteriyor. Bahçivan, Binali Yıldırım başkanlığındaki yeni hükümetin de önceliğini üretim ekonomisi olarak açıklamasını ümit verici buluyor.

Erdal Bahçivan

İMALAT SANAYİNİN PAYI

ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, 2015 yılında ekonomi yüzde 4, imalat sanayi yüzde 3.8 büyüdü. Geçmiş yıllara bakıldığında 2014 yılı hariç son dört yıldır imalat sanayi

ekonomisinin altında büyüyor. İmalat sanayi büyümesi 2015 yılında da tekrar ekonomik büyümenin altında kaldı ve büyüme ivmesini sürdürmedi. 1998 yılına kadar imalat sanayinin milli gelir içindeki payı kabul edilebilir seviyeler olan yüzde 23-24'lerdeydi. Fakat bu yıldan itibaren imalat sanayinin milli gelir içindeki payı sürekli düştü. 2009 yılından bu yana da yüzde 15'ler seviyesine gerileyerek burada bir patinaj yapmaya başladı.

GİDERLER YÜZDE 75 ARTTI

ISO 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 421.2 milyar TL olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 7 oranında artarak 450.5 milyar TL olarak gerçekleşti. Sanayici esas faaliyetlerinden elde ettiği karı 2014 yılına göre ciddi bir şekilde artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8.7'ye ulaştı. 2014 yılında 30 milyar 457 milyon TL olan faaliyet karını yüzde 44.9'luk bir artışla 44 milyar 144 milyon TL'ye çıkarmayı başardı.

BORÇLULUK ORANI YÜZDE 63

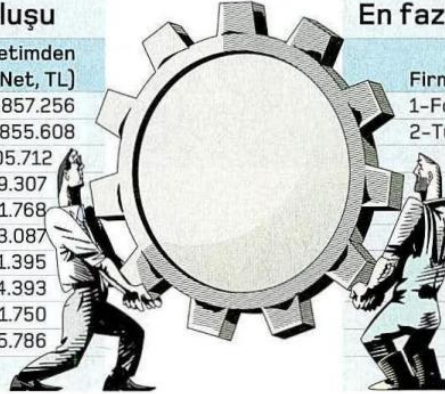
Buna karşın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması sanayi sektörünün fi-

En büyük 10 sanayi kuruluşu

Firma	Üretimden satışlar (Net, TL)
1-Tüpraş	35.437.857.256
2-Ford	14.732.855.608
3-Arçelik	9.998.905.712
4-Oyak-Renault	9.893.409.307
5-Tofaş	8.434.241.768
6-EÜAŞ	6.794.953.087
7-Ereğli Demir ve Çelik	6.475.141.395
8-Hyundai Assan	6.236.714.393
9-İskenderun Demir ve Çelik	5.890.461.750
10-İçdaş Çelik	5.773.475.786

Kaynak: ISO 500 BSK-2015

En fazla ihracat yapan 10 kuruluş

Firma	Ihracat (Bin \$)
1-Ford	3.847.112
2-Tüpraş	2.911.830
3-Oyak-Renault	2.678.134
4-Tofaş	2.103.078
5-Arçelik	1.791.770
6-Açıklanmasını istemiyor	
7-İstanbul Altın Rafinerisi	1.327.669
8-Toyota	1.088.784
9-Bosch	1.059.063
10-BSH Ev Aletleri	794.407

Kaynak: ISO 500 BSK-2015

nans yapısındaki bozulmayı gösterdi. Toplam varlıklar içindeki borç/öz kaynak ilişkisini gösteren verilere göre, 2009 yılında yüzde 50.9 oranına ulaştıktan sonra gerileme eğilimine giren özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı 2012 yılında yüzde 47.2'ye, 2014'de yüzde 43'e ve 2015'te de yüzde 39.9'a indi. Toplam borçların toplam varlıklar içindeki payı ise 2012 yılında yüzde 52.8 iken, 2014 yılında yüzde 57'ye, 2015 yılında ise yüzde 60.1'e yükseldi. Bu parametrede sadece özel sektör kuruluşları ele alındığında bozulmanın özkaynaklar aleyhine daha kötü olduğu görülüyor. 2015 yılında özel kuruluşların özkaynak oranı yüzde 37'ye inerken, borçlanma oranı yüzde 63'e yükseldi.

DÜNYA İLE AYRIŞIYORUZ

Araştırma sonuçlarına göre, borçlanmanın vade yapısı açısından dünya ile karşılaştırıldığında negatif bir ayrışma söz konusu. Kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranı dünya genelinde yüzde 25 olmasına karşılık ISO 500'de yüzde 39. Yine dünyadan ayrıştıran bir başka konu alınan kredilerin nasıl kullanıldığıyla ilgili. Dünya ortalaması yüzde 66 olan duran varlıkların aktiflere oranı, ISO 500'de yüzde 46 ile 20 puan aşağıda bulunuyor. Dünyada özel sektörün kullandığı krediler daha çok yatırımlara, yani duran varlıklara gidiyor. Bu veri, yabancıların aldığı kredinin makine parkına, teknolojiye, uzun vade-

li işlere dönüştüğünü gösteriyor. Türkiye'de ise alacak ve stok ağırlıklı işletme sermayesine gidiyor. Bu da finansmanın kullanımı veya değerlendirilmesi noktasında da bir nitelik sorunu olduğunu ortaya koyuyor.

400 ŞİRKET KÂR ETTİ

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun karlılık performansına ilişkin bir başka gösterge de kar ve zarar eden kuruluşlar oldu. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun içinde 2014 yılında 417 olan karlı şirket sayısı 2015 yılında 400'e indi. 2015 yılında zarar eden kuruluş sayısı ise 100 oldu.

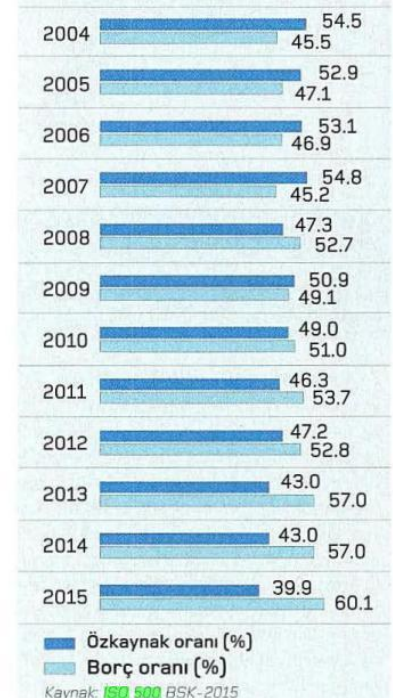
Öte yandan ISO 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında önceki yıllara göre fazla bir değişiklik olmadı. 2015 yılında yaratılan katma değer içinde orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 39'a çıktı. Düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2015 yılında yüzde 38.9'a indi. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2014 yılında yüzde 19.4 iken 2015 yılında yüzde 18.9'a indi. 2014 yılında yüzde 3.2 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015 yılında yüzde 3.2 oldu. Bu arada 2015 yılında anket yoluyla elde edilen veriler, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ar-Ge harcamalarının 3.35 milyar TL olduğunu ortaya koyuyor.

YABANCI ŞİRKET AZALIYOR

ISO 500 çalışmasında yabancı serma-

yeli kuruluşların sayılarındaki gerileme dikkati çekti. Bu gerilemenin global krizin başladığı 2008 yılından bu yana devam ettiği görülüyor. Örneğin 2009 yılında yabancı sermaye paylı kuruluşların ISO 500 içindeki sayısı 153'tü. Bu sayı o tarihten bu yana sürekli düşüş göstererek 2015 yılında 125'e kadar gerilemiş durumda.

Borç artıyor, özkaynak azalıyor

Bilanço

Bir Ricardo, Keynes veya Hayek olmasa da iktisadın önemli isimlerinden biri de Nobel ödüllü Sir John R. Hicks (1904-1989), “**Bilanço-dan daha önemli bir şey yoktur**” demiştir. İktisadi haberler bir bilanço mantığı içinde yazılmaz ve yorumlanmazsa, saçmalamak kaçınılmazdır. İktisadın da tâbi olduğu iktisat dışı doğa yasaları vardır.

Bunların başında fiziğin “**nerede hareket varsa orada ısı, nerede ısı varsa orada hareket oluşur**” diyen termodinamik yasalarıdır. Bu yasalardan birincisi (kapalı bir sistemde) “**hiçbir şey/enerji, yoktan var olmaz, varken yok olmaz, ama şekil değiştirir**” der. Yani yaşadığımız evrende “**denklik**” (equilibrium) esastır. Nitekim Hicks’in sözünü ettiği “bilanço”nun Türkçesi “**Denklik Tablosu**”dur. Bilanço, biri “**varlıkları**” diğeri “**yükümlülükleri**” içeren birbirine denk iki listedir. Bilanço, tek taraftan okunarak değerlendirilemez.

KUR FARKI MAĞDURU BÜYÜK ŞİRKETLER

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye’nin 500 büyük şirketinin 2015 yılı mali sonuçlarını derleyip yayınladı. Bu derlemeyi sunan ve yorumlayanlar 2015 yılında artan döviz fiyatları yüzünden firmalarının çok zarar ettiğini iddia ediyorlar.

Bu son derece yanıltıcıdır. Verilen bilgilere göre 500 şirketin toplam 450 milyar liraya ulaşan satışları enflasyon düzeltmesi yapılırca yerinde saymış. 500 büyük firma bu satışlardan 44 milyar lira kâr (?) etmiş. Ama maalesef bunun 28 milyarını “**finansman giderleri**” alıp götürmüştü. Bu 28 milyarın da 18 milyarını

“**kur farkı**” imiş. Yani 450 milyarlık satışlardan aslında sadece (44-28) 16 milyar kâr etmişler. Bu da yüzde 3.5 edemiş. Gel de hallerine üzülmeye.

EN BÜYÜK YALANLAR BİLANÇO İLE SÖYLENİR

Niçin böyle olmuş? Çünkü 500 büyük sanayi şirketimiz 180 milyar TL karşılığı döviz kredisi kullanmış. Bu yüzden de 18 milyar lira kur fark tahakkuk etmiş, ödenmiş değil. Onlar da bunu bir güzel vergi matrahından indirmişler. Peki, bu 180 milyar TL’lik döviz borcu ile hangi varlıklar elde edilmiş. Kendi ifadelerine göre sabit yatırımlar yapmışlar, hammadde, yarı mamul ve mamul stoklamışlar. Peki bu yatırımların (arsa, bina, makine) ve ithal malzeme stoklarının TL cinsinden değeri/fiyatı hiç artmamış mı?

Şüphesiz artmıştır. O zaman bu fiyat farkları da “**kur farkı kazancı**” olmuyor mu? Bu kazancı da “**kur farkı giderinden**” düşmek gerekmez mi? Devlet, şirketleri korumak ve yatırımı teşvik için böyle bir mahsubu zorunlu kılmıyor. Bu değer artışları tahakkuk ettirilip, finansman giderlerinden düşülse, ödenecek vergi artacaktır. Ben bunu önermiyorum. Uygulama, iktisaden doğrudur. Ama sanayicilerimiz, kur külfetini anlatırken nimetlerini de anlatmalılar. Halkı bu kadar üzmemek gerek.

Son söz: Yarım doğru, tam yalandır.

Geleneksel Taksim iftarından birlik mesajı geldi

Türkiye'nin tüm renklerini aynı sofrada buluşturan geleneksel Beyoğlu iftarında Başkan Demircan, "Bu sofrada; Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler, Türkler, Kürtler, Ermeniler var" dedi

Haberi 4. sayfada

Geleneksel Taksim iftarından birlik mesajı geldi

Türkiye'nin tüm renklerini aynı sofrada buluşturan geleneksel Beyoğlu iftarında Başkan Demircan, "Bu sofrada; Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler, Türkler, Kürtler, Ermeniler var" dedi

Beyoğlu Belediyesi tarafından her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen Beyoğlu İftarı Taksim Meydanı'nda gerçekleştirildi. Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Numan Kurtulmuş ile Türkiye'deki Ruhani İdareler ve Konsoloslardan yanı sıra İş, Kültür, Sanat, Spor ve Medya dünyasına kadar geniş yelpazeden tüm renklerin buluştuğu iftar sofrasına yaklaşık 4000 kişi katıldı. İftar yemeğinin ev sahipliği yapan Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan konuklarla tek tek ilgilenirken, basın mensuplarına da gecenin anlamı ve önemiyle ilgili açıklamalarda bulundu. Ramazan ayının ruhuna uygun tasavvuf müziği eşliğinde ezanın okunmasını bekleyen misafirler, daha sonra hep birlikte dua ederek oruçlarını açtı.

BU SOFRADA İNSANLIK İÇİN İYİ ŞEYLER İSTEYEN VİCDANLI İNSANLAR VAR

Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan gecede yaptığı konuşmasında yeryüzünün zor zamanlar yaşadığını belirterek, "Suriye, Irak, Libya, Somali, Burma ve pek çok ülkede dünya düzeni çöktü. İstanbul'da; İstiklal'de, Vezneciler'de, Mardin'de, Brüksel'de, Paris'te patlayan bombaların her biri Ortadoğu'da yaşananları iz düşümlüdür. Her biri dünyaya yayılan çöküşün ta kendisidir. 21. Yüzyıl'ın Nuh tufanını yaşıyoruz. Bu tufanda, Nuh'un gemisi, insanlığın vidadıdır. Taksim Meydanı'nda kurduğumuz bu sofrada; Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler, Türkler, Kürtler, Ermeniler... İnsanlık için iyi şeyler isteyen vidadlı insanlar var. İnsanlık kurtulacaksa, bu sofralara can veren vidadlı, vidadlarla kurtulacak. Bu sofraların sayısını artıralım. Her bir sofraya, kurtuluş için bir umut tohumudur." ifadelerini kullandı.

HASTA ADAMIN İYİLEŞMESİNİ HİÇ İSTEMEDİLER, ŞİMDİ DE İSTEMİYORLAR

"Ermeni, Türk, Kürt, Müslüman, Hristiyan, Yahudi... Ülkeyi el birliğiyle kalkındıracağız, yaralarımızı sarmaya başladık. Tam bu sırada, büyük devletlerin, sözüm ona büyük parlamentoları ellerindeki kılıçlarla, yaralarımızı tazelemeye çalışıyorlar. Parlamentolar bir mahkemeyse, Bu mahkeme niçin, Suriye başta olmak üzere, gözümüzün önünde cereyan eden katliamlar için hüküm vermiyor? Neden, teröristlerin ellerindeki patentleri kendilerine ait silahları sorgulamıyorlar?" diyen Başkan Demircan, "Bir zamanlar onların gözünde hasta adamdık. Hasta adamın iyileşmesini hiç istemediler, şimdi de istemiyorlar. Ermeni Meselesi, Kürt, Alevi, Roman meselelerinde çözümün önüne hendekler kazıyan bu yüzden." dedi.

SAFLARI SIKLAŞTIRMALIZ

Başkan Demircan, tıpkı bu sofrada olduğu gibi safların sıklaştırılması gerektiğini de ifade ederek, "Meselelerimizin ilacı, bizim sofralarımızda, bizim sokaklarımızda, bizim tarihimizde, bizim arşivlerimizde, bizim parlamentomuzdadır. Terör, savaş, kaos, acımasız çıkar hesaplarıyla insanlığı karanlığa düşürerler kaybedecek. İnsanlık kazanacak, vidad kazanacak, iyiler kazanacak. Yüzerce yıldır, her türlü ihanetin hedefi olduğu halde, halen serili olan sofralarımız, hem bunun delili, hem garantisidir. Yeryüzündeki bütün sorunların çözüm anahtarları bu sofralardır. Bu gün; hep birlikte bu iftar sofrasına oturmakta bütün bir insanlık için barış duası yaptık, birlikte var olma irademizi ilan ettik. Bu iradenin sonsuza dek sürmesini diliyorum." şeklinde konuştu.

BU İFTAR SOFRALARI BİRLİKTELİĞİMİZİN BESLENMESİ BAKIMINDAN ÖNEMLİDİR

Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Prof. Dr. Numan Kurtulmuş da yaptığı konuşmada "Bugün burada bir araya gelmemizi lütfeden Cenab-ı Allah'a şükrederiz. Bir araya gelmemize vesile olan Beyoğlu Belediyesi'ne ve değerli Başkanı Ahmet Misbah kardeşimize de çok teşekkür ederiz. Ramazan ayı barış, esenlik ve huzur ayıdır. Ramazan ayını çok şükür burada, bu güzel sofrada idrak etmek nasip oldu. Bu soframızı bizimle paylaşan bütün dostlarımıza, misafirlerimize teşekkür ederiz. Bu iftar sofraları bu kültürel birlikteliğimizin beslenmesi bakımından önemlidir. Beyoğlu Belediyesi burada farklı dinlerden ve farklı etnik kökenlerden yurttaşlarımızı bir araya getirdi. Allah memleketimize huzuru daim etsin. Bu coğrafyada ve dünyada huzuru daim etsin." ifadelerini kullandı.

DÜNYANIN TAKSİM MEYDANI'NDAN

ALACAK ÇOK ŞEYİ VAR

Dünyanın Taksim Meydanı'ndan alacak çok şeyi olduğunu söyleyen İstanbul İl Müfüsü Rahmi Yaran ise, "Dünyanın İstanbul'dan, şu manzaradan alacak çok dersi var. Barışın, huzurun ve karşılıklı anlayışın hakim olduğu bu sofralar dünyaya bir mesaj olarak ulaşmalıdır ve dünya bu mesajı almalıdır. Bu akşamki sofrayı hazırlayan çok değerli Beyoğlu Belediye Başkanımız ve ekibine teşekkür ediyorum. Buraya katıldığınız için ve bu nimetlerin beraber paylaşılmasına vesile olduğunuz için hepimize de ayrıca teşekkür ediyorum." diye konuştu.

HER KESİMDEN BİRCOK İSİM KATILDI

Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Prof. Dr. Numan Kurtulmuş, AK Parti İstanbul İl Başkanı Selim Temurci, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Mehmet Müezzinoğlu, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, AK Parti İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır, AK Parti İstanbul Milletvekili Haydar Ali Yıldız, AK Parti İstanbul Milletvekili Marker Eşayan, Eski Millî Eğitim Bakanı Nimet Baş, Beyoğlu Kaymakamı Osman Ekşi,

İstanbul İl Müfüsü Rahmi Yaran, Ermeni Patrikhanesi Diner Arası İlişkiler Sorumlusu Episkopos Sahak Maşalyan, Süryanî Ortodoks Cemaati Ruhani Lideri ve Patrik Başvekili Metropolit Yusuf Çetin, İstanbul Rahip Levon Boğos Zekiyan Tayın, Azınlık Vakıfları Temsilcisi Laki Vingas, İlahiyatçı Ali Rıza Demircan, İlahiyatçı – yazar Abdülaziz Bayındır,

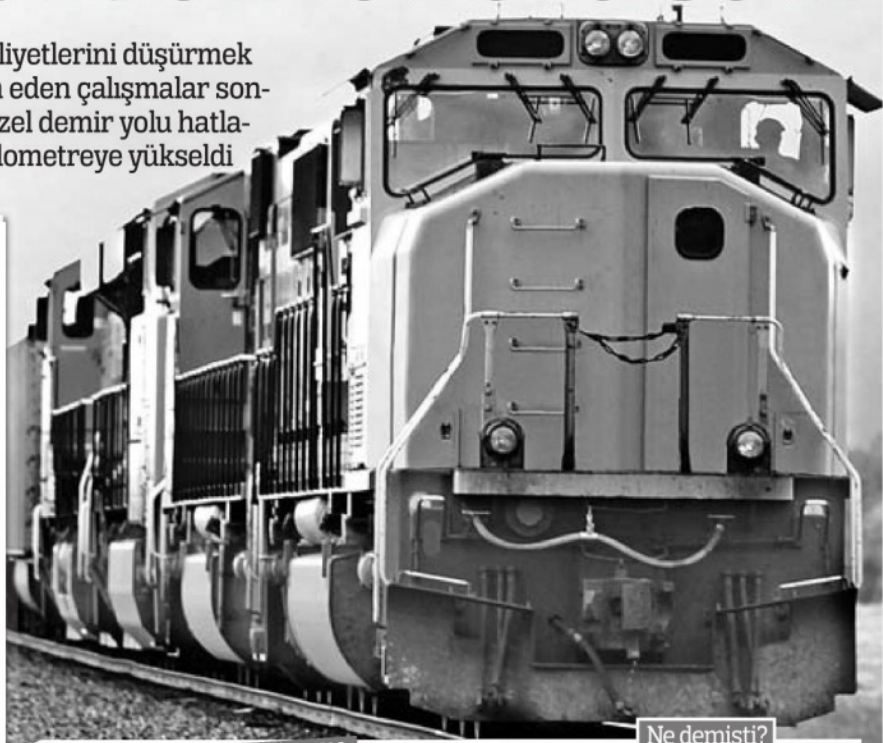
İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, Densa Holding Kurucusu Demet Sabancı, Turckcell Genel Müdürü Kaan Terzioğlu, Erdem Holding Yönetim Kurulu Başkanı Zeynel Abidin Erdem, Bisse Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Kefeli, Özak Global Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Akbalık, Es Medya Yönetim Kurulu Başkanı Ethem Sancak, A Haber Genel Müdürü Abdulhalik Çimen, Bloomberg TV Genel Yayın Yönetmeni Ali Çağatay, Ülke TV Genel Yayın Yönetmeni Hasan Öztürk, Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Kenan Kıran, Ressam Ahmet Güneştekin, Fotoğrafçı Ara Güler, Ressam İsmail Acar, Yazar İskender Pala, Galatasaray Spor Klubü Başkanı Dursun Özbek, Oyuncu Kerem Alışık, İstanbul Kültür Sanat Vakfı Genel Müdürü Görün Taner, Marmara Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Nilüfer Marlı, Sanatçı Yavuz Bingöl

DEMİR YOLUNDA 'İLTİSAK' DEVRİMİ

Sanayicinin maliyeti 'raylardan' azalacak

Firmaların ulaşım maliyetlerini düşürmek için bir süredir devam eden çalışmalar sonrası 'kapıdan kapıya özel demir yolu hatları'nın uzunluğu 433 kilometreye yükseldi

Ne demisti?

Sanayiciye teklif:

Dışarıdan borçlanmak yerine İÇ KAYNAKLARA YÖNELİN

■ **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**'ın "Türkiye'deki finans sisteminin bu şekilde yürütmesinin imkânsız olduğu" şeklindeki açıklamalarına uzmanlardan destek geldi. Turkey Macro View (TMV) Consulting Yönetici Direktörü İnanç Sözer, İSO Başkanı'nun eleştirilerine katıldığını belirterek, "Sanayicilerimizin daha fazla dışarıdan borçlanmak yerine iç kaynaklara yönelmeleri lazım"

dedi. Mevduat faizleri düşmeden kredi faizlerindeki düşüşün sınırlı olacağını söyleyen Sözer, finansman giderlerinin iyileşmesinin diğer bir yolunun da "patronların, şirketlerini paylaşmayı tercih etmesi" olduğuna işaret etti. Sözer, "Bunun da birkaç yolu var. Birincisi borsaya kayıt olmadan kendilerine ortak bulup blok satış yapabilirler. İkincisi ise şirketlerini halka arz edebilirler" diye konuştu.

■ İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasını açıkladığı toplantıda, 2015'te finansman giderlerindeki anormal yükselişe dikkati çekerek, sanayicilerin bin bir emelde oluşturduğu faaliyet kârının üçte ikisinin finansman giderlerine gittiğini duyurmuştu. Bahçivan, "Türkiye'deki finans sisteminin artık bu şekilde yürütmesi imkânsız" ifadesini kullanmıştı.

Erdal Bahçivan

Sermaye artırımına gidilmesi gerekiyor

■ Gedik Yatırım Araştırma Müdürü Üzeyir Doğan, finansman giderlerinde iyileşme için sermaye artırımına gidilmesi gerektiğini vurguladı. Doğan, "Yani bir yatırımcı bulup ve bunun için de sermaye artırıp bu sermayeyi de şirketin içine koyması lazım. Onun için şirketlerin ortak bulup tahsisli sermaye artırımını yapmaları lazım" şeklinde konuştu. Büyük firmaların sendikasyon kredileri ile finansman giderlerini iyileştirmesinin de mümkün olduğunu işaret eden Doğan, "Diğer firmaların ise 'Ayağını yorganına göre uzat' atasözüne uygun davranmaları gerekiyor" dedi.

Öz kaynak modeli teşvik edilmeli

■ Sermaye Piyasası Yatırımcıları Derneği (SPYD) Başkanı Arif Ünver ise borç-alacak ilişkisi yerine öz kaynakla finansman modeli için Türkiye'nin var gücüyle çalışması gerektiğini belirterek, "Öz kaynakla finansman modeli, Türkiye'de teşvik edilip geliştirilmeli" şeklinde konuştu. Türkiye'deki mevcut fonlama modelinin sürdürülebilir olmadığını savunan Ünver, şöyle konuştu: "Ancak piyasalar günlük gülistanlık olacak, kâr marjları yüksek olacak ki o zaman Türkiye'deki mevcut fonlama modeli sürdürülebilir olsun."

SÖZER: SANAYİCİ ACİL FİNANSMAN İHTİYACINI KENDİ PARASIYLA KARŞILAMAYA ÇALIŞMALI

BORÇLANMAK YERİNE İÇ KAYNAĞI KULLANIN

TMV Consulting Yönetici Direktörü Sözer, "Finansman giderleri günümüzde çok yüksek. Sanayicilerimizin daha fazla dışarıdan borçlanmak yerine iç kaynaklara yönelmeleri lazım. Öz kaynakla finansman dediğimiz şey, patronunun parasını şirkete koyması" dedi

EKON Turkey Macro View (TMV) Consulting Yönetici Direktörü İnanç Sözer, Türkiye'deki firmaların finansman giderlerinin yüksek olduğunu eleştirilerine katıldığını belirterek, "Sanayicilerimizin daha fazla dışarıdan borçlanmak yerine iç kaynaklara yönelmeleri lazım" dedi.

Kimi iş çevrelerden de destek bulan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı** Erdal Bahçivan'ın "Türkiye'deki finans sisteminin bu şekilde yürütmesinin imkânsız olduğu" şeklindeki açıklamalarına yönelik soruları cevaplayan Sözer, mevduat faizleri düşmeden kredi faizlerindeki düşüşün sınırlı olacağını söyledi.

FİNANSMAN GİDERLERİ YÜKSEK

Sözer, Türkiye'deki firmaların finansman giderlerinin yüksek olduğunu eleştirilerine katıldığını belirterek, "Sanayicilerimizin daha fazla dışarıdan borçlanmak yerine iç kaynaklara yönelmeleri lazım. Öz kaynakla finansman dediğimiz şey, patronunun parasını şirkete koyması. Patronun parası varsa şirkete koyması kadar kolay bir yöntem yok" değerlendirmesinde bulundu.

Finansman giderlerinin iyileşmesinin diğer bir yolunun da "patronların, şirketlerini paylaşmayı tercih etmesi" olduğuna işaret eden Sözer, "Bunun da birkaç yolu var. Birincisi borsaya kayıt olmadan kendilerine ortak bulup blok satış yapabilirler. İkincisi ise şirketlerini halka arz edebilirler" dedi.

MERKEZ POLİTİKA FAİZİNİ DÜŞÜRMELİ

"Faizlerin düşmesi finansman giderlerinin azalmasında yardımcı olur mu?" sorusuna "Birinci sorumuz, mevduat faizlerini nasıl düşürebiliriz olmalı. Merkez Bankası faizi düşürse de mevduat faizleri düşmeden kredi faizlerindeki düşüş çok sınırlı kalacaktır" şeklinde yanıt veren Sözer, sendikasyon kredilerinin de finansman giderlerinin azalmasında etkili olduğunu vurguladı. Sözer, "Sendikasyonla asıl hedef, yurt dışındaki tasarruf sahiplerine menkul kıymet ihraç etmek. Bunun çok ciddi faydası var. Ama maalesef bunu her firma yapamıyor" ifadelerini kullandı.

Gedik Yatırım Araştırma Müdürü Üzeyir Doğan da, şirketlerin öz kaynaktan finansman sağlayabilmesi için bedelli sermaye artırımını yapması gerektiğini belirtti ve şirketlerin ortak bulması gerektiğini söyledi.

ÖZKAYNAKLI FİNANSMAN TEŞVİK EDİLMELİ

Sermaye Piyasası Yatırımcıları Derneği (SPYD) Başkanı Arif Ünver ise borç-alacak ilişkisi yerine öz kaynakla finansman modeli için Türkiye'nin var gücüyle çalışması gerektiğini belirterek, "Öz kaynaklı finansman modeli, Türkiye'de teşvik edilip geliştirilmeli. Giderler borç-alacak ilişkisine girerek temin edildiği zaman birincisi işletmeye faiz yükü biniyor, ikincisi aktifler, borcu nispetinde ipotek altına alınıyor. Bu durumda firmaların rehinden dolayı hem aktifle-

rendeki hareket kabiliyeti azalıyor hem de faiz yükü artıyor" şeklinde konuştu. Türkiye'deki mevcut fonlama modelinin sürdürülebilir olmadığını savunan Ünver, "Ancak piyasalar güllük gülistanlık olacak, kâr marjları yüksek olacak ki o zaman Türkiye'deki mevcut fonlama modeli sürdürülebilir olsun" dedi.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, 7 Haziran Salı günü, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasını açıkladığı toplantıda, 2015'te finansman giderlerindeki anormal yükselişe dikkati çekmişti.